

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy óra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy óra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, május 26.

Mai számunk főbb közleményei:

- Uj paktum.
- Interpelláció az olasz világkiállítás miatt.
- A szabadkal gyilkosság.
- Fegyházra ítélt zsebmetszők.
- Eltűnt a Kardos-osalád.
- Spitzer Ignác végrendelete.
- Beszélgetés Ludvig Gyulával.
- Alkoholmentes zsurok.
- Milliomos a menházban.
- A milliós végrendelet hamisítás.

Az örök emberi.

Arad, május 25.

A társadalom világának boltozatán az egyes időszakok evolúciói ép oly változatos és állhatatlan alakulásokban jelentkeznek, mint a magasságnak jövő-menő, torlódó meg ismét szerte foszló felhőzete. Olykor egészen elborul, azt hinné az ember, sohasem derül ki; az elfogultság sötét párázatát az osztályok és felekezetek kölesönös gyűlölete villamos feszültséggel telíti és a kitörő zivatar gyakran egész világrészeket vonul végig s a nyomában járó pusztulás országokat és nemzedékeket tesz tönkre. De mindig — ha kitombolta magát az idő — a balhit, a tévelygés, a felekezeti gyűlölködés foszladozó kárpitjai mögül előtűnik az örökké való ég világitó kékje, előtűnik az erkölcsi világot körülölelő firmamentum ragyogó háttere, az örök emberi — a humanizmus.

Ha ezidőszerint is föl- és körülnézünk, aggasztó sejtelmek hatása alatt

vagyunk kénytelenek konstatálni a tényt, hogy — borul: mindjobban terjed a sötétség s nem tudjuk mi okozza az elmék mutatkozó depresszióját, nem tudjuk honnan jön, meddig terjed, milyen mérveket ölt és mennyi ideig tart, csak azt látjuk, mint bágygyadozik az emberszeretet, a felvilágosodottság fénye előttünk s mint vesz erőt a szükkeblűség és gyűlölet társadalmunk életén.

Csodálatos, szinte megfoghatatlan, hogy politikai helyzetünk fenyegető alakulása nem hat egyesítőleg társadalmunk széthúzó elemeire s nem irányítja az elméket a kölesönös gyűlölködés alantas ösztönei és indulataitól el, oda, a honnan a közös veszély fenyegeti mindnyájunk féltett kincsét, hazánkat, önállóságunkat, nemzeti létünket. Bizony a biztos bukás előjele népre, társadalomra, midőn a felebaráti gyűlölet erősebb, mint a közügyek ápolása és védelmére ösztönző szeretet, midőn az egyének dűtött levelek gyanánt hullanak le a nemzet fájának lombjáról s érdekcsoportok és pártok alantjáró politikájának játékává lesznek. Csaknem reményvesztetten nézünk a — fájdalom már bizonytalannak sem mondható, — jövőnek elébe, mely közügyeink szégyenletes bukását és a magyar zászlónak a kétfejű sas előtti porba hullását jelenti.

Nincs pedig más mentség, mintha még az utolsó pillanatban egyesülünk a közös ellenséggel szemben és szervezzük az ellentállást az osztrákok el-

len, mely szuronyai hatalmával tart lenyügözve bennünket, de a mely egyébként egészen tőlünk függ, mert utánunk él. Az ilyen ellenséget legyőzhetjük a társadalmi küzdelem terén, csak akarnunk kell; nem szabad elbátortalanodnunk a tulipán-szövetség kudarca miatt; egy vesztett csata nem jelenti az egész hadjárat elvesztését, s a kockán levő ügy bukását, sőt a balsikerből meritett tapasztalatok felhasználásával csak fokozhatjuk a győzelem esélyeit.

Ha tehát a politikai küzdelemben sikereket remélünk, azt nem az engesztelhetetlen ellenség kegyelmétől várhatjuk, hanem saját erőnkől, melyet kitudunk fejteni, ehhez pedig itthon békére van szükségünk; meg kell szüntetnünk a társadalmi harcot és minden módon ellene szegülnünk azon mozgalmaknak, melyek az utóbbi időben minden oldalról felekezeti egyesületek címén a magyar társadalom megosztására indítottak. Nincsenek ezek a mozgalmak sem a vallásosság, sem az erkölcsösség által igazolva; az emberszeretet és a tiszta erkölcs magasabb régiókban lakozik és nem függ a felekezetiesség felhőjárásától. Épen egy Aradon előfordult esetből mutathatunk rá ezen állítás igazságára, midőn egy most elhalt hithű zsidó polgártársunk felekezeti különbség nélkül Aradnak többet hagyott, mint a zsidó hitközségnek. Példájával megmutatta miként lehet, miként kell követni az emberszeretet örök törvényét, melyre már a Szent-

A glabella-elmélet.

Irta: Szomaházy István.

Dömjén doktor, az egyetem világhírű anatómus-tanára, egy téli estén különös dolgot művelt: fűtyörészve, táncoló lépésekben távozott a klinikai boncoló teremből. A folyosó végén elővett egyet az ő közmondásos szénfekete szivarjai közül s derült, szinte ravasz arkifejzéssel gyújtott meg egy kénes gyujtót a klinika falán. Aztán átsétált a tanársegédek pavillonjába s hangosan megkopogtatta a nagy dióbarna szárnyasajtót.

— Szabad! — kiáltották az asszisztensek, akik szenvedélyesen kalábrászottak odabenn.

— Itt van Szénás? — kiáltotta be az öreg professzor jókedvűen.

— Igenis, tanár ur, szolgálatára — szólott ki egy fiatal férfihang.

Dömjén doktor vidám bonhomióval nézte végig a megzavarodott játékosokat, de pár pillanat múlva mosolyogva intett:

— Ne zavartassák magukat, uraim, hanem folytassák a kontráikat és a rekontráikat. Szénás — fordult aztán egy szőke, pápaszemes fiatalemberhez — ha estére nem akad jobb dolga, nézzen föl hozzánk egy szivarra és egy csésze fekete kávéra...

— A legnagyobb örömmel, tanár ur — szólott a tanársegéd hajlongva.

A vén anatómus ezzel távozott az asszisztensek szobájából, de az ajtóban még egyszer megfordult:

— Olyat fog hallani ma este — mondta a kezét dörzsölve — hogy a szemé-szája is eláll bele. De most már szervusztok, gyerekek...

Dömjén doktor felült egy lóvasúti kocsira és régi jénai nótákat dudolgatva, ment el az Erzsébet-tér sarkáig. Innen csak pár lépés volt a lakásához és a híres anatómus már néhány pillanat múlva az előszoba villamos csengetőjén motorászott.

Az ajtót egy menyecske fejkenőjű, olajbarna fiatal asszony nyitotta föl, aki kezében nagy poroló seprővel nézett ki előbb a sárgarézzel diszitett lesekedő lyukon. Dömjén doktor hizelegve simogatta meg a buzgólkodó házi-asszonyt.

— Teringettét, itt még mindig a reggeli tisztogatás járja! Pedig jó lesz végezni a szobákkal, mert estére vendéget hívtam.

— Ugyan kit? — kérdezte a fiatal asszony dűrocsán.

— Szénást, az asszisztensemét... Itt fogja meginni a feketekávéját, mert szenzációs dolgokat akarok közölni vele...

Dömjén doktorné neheztelve vállat vont.

— Vendéget, amikor azt sem tudom, hogy a trumeaut és az ebédlő asztalt hova állítsam.

Minden szék az asztal tetején van odabenn, a könyves szekrényt pedig most surolja a szobaleány. Szeretném tudni, hova fogja leültetni a vendéget ebben a bibliai káoszban...

— Le fogja rakni a székeket az asztal tetejéről és csinál majd annyi helyet, amennyire három feketekávé csésze elfér... Szénás elvégre nem valami idegen, aki előtt szégyenkezünk kellene...

Dömjén doktor ezzel bemenekült a laboratóriumába, ahol néhány óskori állat és néhány emberi esontváz különös toalettben fogadta. Egy kőkorszakbeli masztodon bordacsontjára himzett partelli volt akasztva, ezzel a furcsa fölírással: A papa kedvence. Egy XVI. századbeli harcos vállpercéről két pargetrongyok csüggtek le, az íróasztal félelmetes esontkoponyája pedig tele volt smirglivel és ezüstszappannal. Dömjén doktor borzadózva állt meg e sajtóságos látványok előtt s mély meggyőződéssel dörögte:

— Nincs rosszabb a tisztogató fehérszappannál...

Az anatómia híres tanára utóbb szenvedélyesen udvarolni kezdett egy feketeszemű, piszeorru teremtesnek: Dömjén Erzsike kisaszszonyinak, aki a szomszédos gyermekszobában éppen zsurt tartott a szőkehajú és beszélő bábaival. Innen vonult be később szepegve az ebédlőbe, ahol Dömjén már csinos pongyolaruhában várta a hófehér ebédlő-asztalnál...

írás szamaritánusa is példát adott. Ezt a példát kövessük mi is, mert ennek tanúsága örök s mert ezzel legigazabban szolgáljuk az Istent és — *házákat*.

Uj paktum.

Wekerle Bécsben.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 25.

A miniszterelnök tegnap Bécsbe utazott. Ma még nem volt a király előtt, mert mint Bécsből eredő tudósításunk mondja, a kibontakozást új mederbe terelő paktum részére első sorban az osztrák kormány hozzájárulását akarja megnyerni. A N. Fr. Pr. nagy körvonalaiiban ismerteti a tegnapi minisztertanácsban tárgyalt kibontakozási programot, mely lényegileg megegyezik azzal a kibontakozási tervvel, melyet annak idején ismertettünk, s melynek lényege az, hogy Magyarország és Ausztria kifelé mint egységes vámterület szerepel, bent pedig felállítják a közbenső vámokat. Ennek fejében a többség meghosszabbítja a bankprivilegiumot, s a bank megkezdi a készfizetést. A katonai kérdések megoldásának alapjául a kilences bizottság elaborátuma szolgál.

Wekerle tárgyalásainak eredményéről eddig pozitív hírek nem kerültek nyilvánosságra. Holnap jelenik meg a király előtt s terjeszti eléje a minisztertanács által megszerkesztett válság megoldó tervezetet, melynek elfogadásáról a király dönt.

Ma érkezett híreink ezek:

A miniszterelnök bécsi útja.

Budapestről jelentik: Bécsből táviratozzák a *Budapesti Tudósítónak*: Wekerle Sándor miniszterelnök, ki tegnap Popovics Sándor dr.-nak, az Osztrák-Magyar Bank kormányzójának társaságában vacsorázott, ma reggel a Volksgartenben sétált, azután báró Skerlecz Iván miniszteri tanácsossal dolgozott és meghallgatta Vértessy Géza államtitkár jelentését. Délelőtt 1/2, 11 órakor Wekerle dr. a külügyi hivatalba ment, ahol meglátogatta Aerenthal báró közös külügyminisztert; a miniszterelnök és a külügyminiszter egy óránál tovább tanácskoztak egymással. Délelőtre egyéb tanácskozás nem volt tervbe véve. Wekerle Sándor miniszterelnök a holnapi nap folyamán kihallgatáson jelenik meg öfelségénél.

Bécsből jelentik: Wekerle Sándor magyar miniszterelnök a délelőtti a magyar házban munkával töltötte el. Tizenegy órakor a miniszterelnök a külügyminisztériumba ment, hol értekezett Aerenthal báróval. Wekerle csak holnap fog a királynál kihallgatáson megjelenni és holnap délután szándékozik Budapestre visszautazni. Döntés a válság ügyében ezuttal sem várható, hanem a válság előrelátólag lassu lefolyású lesz.

Mi történt a minisztertanácsban?

Egy előkelő politikus, fővárosi tudósítónk jelentése szerint, a következőképp mondta el a döntő jelentőségű minisztertanácsban történeteket:

A tegnapi minisztertanács igen fontos határozatokat hozott. Az összes miniszterek kijelentették Wekerlénak, hogy e hó végénél tovább nem hajlandók lemondott miniszterek maradni, miért is tegyen a miniszterelnök előterjesztést a felségnek az ő végleges felmentésük iránt. A minisztertanács egyúttal konstataulta, hogy az a kibontakozási akció, melyet a miniszterelnök magára vállalt, teljesen kudarcot vallott, ami szintén nyomós ok arra nézve, hogy ez a kabinet minél előbb felmentessék. Végül a függetlenségi miniszterek kijelentették a minisztertanácsban, hogy ők egy esetleges új kibontakozási kísérletben, mely a koalícionális kormányzat fenntartására irányulna, nem hajlandók részt venni. Mindezekből látható, hogy Wekerle miniszterelnök a kabinetnek meglehetősen erélyes határozatait vitte Bécsbe, amelyek a válságnak gyorsabb tempóban való lebonyolítását célozzák. Most már biztosra vehető, hogy a király a függetlenségi párt vezéreit fogja meghallgatni. Politikai körökben eme függetlenségi audienciától nem sokat várnak, mert csakhamar ki fog tűnni, hogy a korona és a függetlenségi párt álláspontja között áthidalhatatlan ellentétek vannak, melyeknek kiegyenlítéséről egyelőre szó se lehet.

Ilyen körülmények között rövid időn belül nagy meglepetésekre lehetünk elkészülve a politikában. Tegnap este az a hír járta be a politikai klubokat, hogy Kossuth — ha pártja továbbra is intranzigens marad — Wiesbadenből pártjához levelet fog intézni, melyben ki fogja jelenteni, hogy a függetlenségi párt vezetésétől és a politikai élettől teljesen visszavonul. Ezután a már többször említett gróf Khuen-Héderváry-féle kabinet fog következni, mely a Házat fel fogja oszlatni és egy új oktrojált választói reformmal fogja felvenni a harcot a vezér nélkül maradt függetlenségi párttal.

Justh a helyzetről.

Budapestről jelenti tudósítónk: Justh Gyula, a képviselőház elnöke több napi távol-

lét után tegnap visszaérkezett a fővárosba. A helyzetről egy újságíró előtt Justh a következőképp nyilatkozott:

— Valószínű, hogy a miniszterelnök ma a fuziók kísérlet teljes meggyűlöletéről tesz jelentést a királynak és azt az előterjesztést teszi, hogy most már egyenesen a függetlenségi párttal kezdje meg a tárgyalásokat. A miniszterelnök azonban azt is jelentheti majd, hogy a függetlenségi párt a bankkérdés kielégítő megoldása nélkül nem kapható semmiféle kibontakozáshoz.

Arra a kérdésre, meddig tarthat még a válság, ezt felelte Justh Gyula:

— Azt hiszem, ha a miniszterelnök nem kap biztatást arra, hogy a közeli időben a király Budapestre érkezik, úgy a mostani kabinet alig marad a pünkösdi ünnepeknél tovább hivatalban, mert a legtöbb miniszter már igen megunta az ügyvezetés dicsőségét.

Wekerle megoldási terve

Ezekkel a közölt hírekkel szemben Bécsből eredő jelentések azt mondják, hogy a miniszterelnök a minisztertanács által elfogadott kibontakozási tervet vitt magával, a melyet elsősorban az osztrák kormányval akar elfogadtatni és aztán terjeszti a király elé. A N. Fr. Pr. tudósítása szerint a terv főkonturjaiban a következő:

A miniszterelnök holnap meglehetősen jelentéseinek ama gyakori miniszteri tanácskozások eredményei, melyek Kossuth Ferenc lakásán történtek meg s az emeli sulyukat, hogy a miniszterek meg vannak arról győződve, hogy a bankcsoport vezetői is elfogadják fogadni azokat megoldásul.

A terv az, hogy a korona és a magyar parlament pártvezetői között egy új paktum köttessék, ünnepélyes formában és minden garanciával elláttassék, annak betartása minden rendelkezésre álló eszközzel biztosítottassék.

A koronát már eleve megnyugtatta majd az a körülmény, hogy a 48-as pártban lévő ellenzék is kijelenti vezéreit, hogy csatlakozik a paktumhoz és azt betartja. A tartalma tehát olyan lesz, amelyet úgy a király, mint Ausztria és a magyar bankcsoport elfogadhat. A két ellentétes álláspont áthidalása tehát a következőképp történne meg: A paktum újból felébreszti azt a gondolatot, melyet a gazdasági kiegyezés alkalmával vetettek fel és a melyet: *hosszulejáratu kiegyezésnek* nevezett el Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, a gondolat szülője. Azt mondotta akkor, hogy a két

— Gyerekek, — mondta a világhírű anatómus, amikor Szénás doktor már szerényen kanalazta az ebédlőben a feketekávéját — gyerekek, most nyissátok fel a fületeket: a vén Európa összes anatómusai meg fognak pukkadni irigységükben. Ma délután megtaláltam azt, amit tizenöt év óta hasztalanul kerestem: az átöröklés csálhatatlan törvényét, amelyhez képest a Darwin fejtegetései még egyszerű, ábrándos gyermek-álmok. Én az abszolút bizonyosság vagyok, Darwin a ködös, bizonytalan találgatás. Tizenöt hosszú éve keresem az emberi testen azt a pontot, amelyen a leszármazást pozitíve konstatálni lehessen. Mit tudatok eddig, mi volt az a pontos törvény, amely itélkezéseket vezetett? Csupa teória, csupa üres, légbemenő semmisség. Végigolvashattatok az egész orvosi irodalmat s mégsem tudjátok megtalálni azt a közös külső vonást, amely az apát és gyermeket láthatólag egybekapcsolja. Ma még így van — holnaptól kezdve tizezer főnyi sokaság közül is könnyű szerrel kiválasztom azt a gyermeket, aki a neveteket a természet jogán fentartja. Mily perspektívája a társadalmi élet változásainak, rombadőlése a csalás, a hazugság, a házassági cselszövések ezer bonyodalmas fufangjának és szineskedésének. A megcsalt férjeket csak a Sardou drámáiból fogja ismerni a szerencsés utókor és az utolsó hűtlen asszony akár holnap reggel bevonulhat a kolostor cellájába...

Dömjén tanár lelkes mámorban emelte aj-

kához a feketekávé csészéjét, Szénás doktor pedig kissé megilletődve kérdezte:

— És melyik az a pont?

— A glabella, tisztelt barátom, a glabella, vagyis a homlokcsont sajtóságos dudorrendszere. A glabella kétség nélkül való bizonyossággal elárulja előttem a törvényes leszármazást. Néhány ügyes mérés a glabellán — és tizezer idegen poronty közül kiválasztom nektek azt a gyermeket, akik a véreket és idegrendszereteket örökölte...

— Maga ismét álmodik! — szólott Dömjén tanárné kissé fázósan.

— Álmodom? Tizenöt éves lankadatlan kutatás bizonyítja a teóriám helyességét. A glabella nem csal, tisztelt barátom, a glabella bizonyos, mint a halál. Nyolcszázöt pozitív eset közül nem volt eddig egyetlenegy, amely átöröklési elméletemet ne igazolta volna...

— És kiken próbálta ki az elméletét? — kérdezte a szép asszony kíváncsian.

— Kiken? Tengeri nyulakon, tisztelt asszonyom, bécsületes, önfeláldozó tengeri nyulakon. És elbiheti, hogy a tengeri nyulak büszkék lehetnek a házasságukra, mert a glabella himnuszokat zeng a nyulasszonyok moráljáról.

Szénás doktor zavart mosollyal babrált a széke bájusza körül.

— Ha a tanár ur nem venné arroganciának: azt mondanám, hogy egy tudományos mesével mulatott tizenöt éven keresztül...

— Mesével? — kiáltott fel Dömjén tanár jókedvűen. — A tudományban nincsenek mesék, barátom, mert az igazi tudósnak csak egy komoly jellegje lehet, ez: bizonyítás, vagy retirálj! En a magam részéről szívesen bizonyítok és ezzel büszkén tüzöm ki a glabella-elméletre a győzelem lobogóját. Egyébként hagyjuk a fölösleges szóbeszédet; most szívjon el egy jó szívert a tudomány haladásának öröme...

Mikor a Dömjén tanár szenzációs elméletét az orvosi lapok világgá bocsátották, az öreg Häutler, az orvosok másik pártjának fanatikusa és kiküldött feje, magához hívatta azt a fiatal riportert, akivel a veszedelmesebb pillanatokban konferálni szokott. Hogy a tudós és az újságíró mit beszéltek egymással, az valószínűleg örökös titok marad, de bizonyos, hogy a Budapesti Hirmondó következő újdonságot adta ki egyik közelebbi számában:

„Dömjén tanár, a híres anatómust, dicséret illeti meg amaz új irodalmi műfaj megalkotásáért, amelyről — különösen orvosi szakörökben — most igen sokat beszélnek. Az európai híru tudós ugyanis a minap megteremtette az ugynevezett tudományos virágregét, mert, hogy a glabella-elméletnek aligha van több tudományos értéke, mint a Tompa Mihály Virágregének, azt tudós és laikus egyaránt jól tudja. Azt mondják, hogy a tisztos öreg ur nyolcszáz tengeri nyulon próbálta ki szenzá-

állam közti viszony nem tiz, hanem hosszabb, esetleg husz esztendőre szabályoztassék. Akkor ezt nem fogadták el, de most erre alapítják a válságból kivezető új megegyezést.

Ennek fejében azt kívánja a miniszterelnök tervezete, hogy Ausztria és Magyarország között az ugynevezett közbeeső vámvonalt állítsák fel. A külfölddel szemben a monarchia, mint egységes vámterület szerepelne tehát és a külfölddel ép úgy mint eddig közösen kötnek meg a kereskedelmi szerződéseket. Befelé azonban a két állam nem lenne többé szabad forgalmi viszonyban, hanem egymás árúit elvámolná. A belső vámok alacsonyabbak lennének, mint a külsők, de ezek a részletkérdések még nincsenek teljesen kidolgozva.

Ha a király ezt elfogadja, akkor a mostani válság okai az új paktum tervei szerint az ellenzékek egyetértőleg a következőleg szüntethetők meg:

1. Az osztrák magyar bank privilegiumát mindkét államban meghosszabbítják, még pedig olyképen, hogy Magyarország államjogi igényeire az alapszabályok készítésénél tekintettel lesznek.

2. Magyarország ragaszkodik a készfizetések felvételéhez, még pedig ez a lehető legrövidebb időn belül megvalósítandó.

3. Minthogy a magyar vezényleti nyelv a mostani válságban mint ütköző pont nem szerepelt, kikapcsolatnék a követelések csoportjából a katonai téren Bécs a kellő előzékenységet tapasztalná, a mennyiben a pártok megelégednének a magyar ezredek magyar szolgálati nyelvvel is.

Ezek a magyar miniszterelnök előterjesztései, a melyek részére a király beleegyezését akarja a mai bécsi utjával megnyerni.

Tanácskozások Kossuthnál.

Budapestről jelenti tudósítónk: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter lakásán ma tanácskozás volt, melyen Apponyi Albert gróf kultuszminiszter, Justh Gyula és Holló Lajos vettek részt. A tanácskozás, melyen a kibontakozás módjairól volt szó, több mint egy óra hosszat tartott.

Reménytelen kilátások.

Bécsből jelenti tudósítónk: Wekerle miniszterelnök a mai napon kizárólag

Aerenthal báró külügyminiszterrel tanácskozott. Mint illetékes helyről értesülünk, a miniszterelnök már eddig is arra a meggyőződésre juthatott, hogy az osztrák kormány álláspontja aligha fogja lehetővé tenni a békés kibontakozást. De különben is, ha az osztrák kormány el is térne rideg álláspontjától, az osztrák Reichsrat a leghevesebben foglal állást minden magyar követelés ellen és azonnal megbuktatná az osztrák kormányt is. Dacára e reménytelen helyzetnek, a két kormány a kiegyezési tárgyalásokban résztvevő miniszteri tisztviselői ma tanácskozásra ültek össze, hogy a Wekerle által a külügyminiszternek és az osztrák miniszterelnöknek átnyújtott javaslatokat tárgyalja. A tanácskozás egész délután tartott; eredménye természetesen nem került nyilvánosságra.

A szabadkai gyilkosság.

Jánossy Aladár levelei.

Távirati tudósítás.

Arad, m. j. 25.

Bármennyire tisztázva van is már a szabadkai gyilkosság minden részlete, a vizsgálat mégis csak lassu lépésekben halad előre. Sem Haverda Mária, sem Vojtha Antal, sem Klein Pál Lipót nem akarnak vallani. A vizsgálóbíró ma újra kihallgatta Vojthát, aki azonban most is konokul tagad. Kétségtelen, hogy Vojtha hétélig preparálta és tanította Jánossy Aladárt és Jánossy vallomásán kívül még ugyszólván semmi adat sincs Vojtha bűnösségére.

A vizsgálat újabb mozzanatairól itt következik tudósításunk:

Klein Lipót bűnössége.

Klein Pál Lipót letartóztatását a vádtanács jóváhagyta és ezt az alábbiakban indokolta meg:

„A szabadkai kir. törvényszék, mint bün-

tesbírószak vádtanácsa a védő által bejelentett fölfolyamodást elutasítja. Indokok: Nem lehetett a védelem kifogásainak helyt adni, mert az a körülmény, hogy a követelést átengedményezte, a gyanúsított magánjogi kötelezettségét nem szünteti meg, másrészt abból a tényből, hogy ellene számos végrehajtás volt és javarészt kötelezettségének eleget tenni nem tudott, nyilvánvaló vagyoni érdekeltsége, amelylyel a megölt asszony halálát siettetette. A megátadott végzésében fölhozottakon kívül gyanus az is, hogy minden indok nélkül a tett napján Szabadkára utazott, hogy Haverda Máriát arra bírja, hogy jöjjön a temetésre, ezzel nyilván azt célozván, hogy távolléte ne legyen feltűnő, hogy ő sietett, mint első a halált közölni és ezért éjjel kerestette, hogy az ő lakásán várta be Haverda Mária Jánossyt, hogy Jánossy meg is nevezte azt, akit Klein alibi tanuként jelez, de aki később lemondott és hogy Haverda Máriával közösen megállapodott, hogy csak akkor menjen Szabadkára, ha tőle kedvező hírt kap.”

Klein szerepére vonatkozólag még Budapest és Szabadkán több új tanut fognak kihallgatni.

Jánossy levelei

Jánossy most már nyugodt, de szinte hihetetlen, hogy mit mivel vallomása előtt. Egyre sirt, folyton Micikéje után kérdezősködött és a börtönőröket valósággal faggatta: mit gondolnak, szereti-e még őt Mariska?

Néhány nappal a vallomás előtt Jánossy levelet írt Klein Mátyás dr.-nak, aki akkor még védője volt. A levél, bár semmiségeket tartalmaz, roppant érdekes, mert teljesen megvilágítja ezt az embert. Mintha két ember élne benne: egy szerelmes férfiú, aki egy asszonyért ölni tudott és egy semmiházi, sivár lelkű kitarított, akit ilyen állapotban is aprólékos piperkés dolgok foglalkoztatnak. A levél szövegét így hangzik:

(Vasárnap.)

Mélyen tisztelt ügyvéd ur!

Legutóbbi levelemben megírtam, hogy aprólékos dolgokkal többet nem fogok alkalmatlankodni. Kár volt megígérnem, mert ismét oly dolgok merültek föl, hogy kénytelen vagyok jóságát igénybe venni. Remélem belátja tehetetlen helyzetemet és nem haragszik meg érte. Először is bosszán meg, hogy holmi kicsinyesnek látszó dolgok miatt többször zaklattam, így a harisnyák miatt is. De tudom, hogy ügyvéd ur nem ér rá maga kiválasztani az óhajtott dolgot és a kereskedő viszont magától oly cikkeket küld, amelyek drágán vannak fölszámítva és teljesen használhatatlanok, úgy hogy innen esetleg szabadulva, eldobhatnám azokat. Sajnálom értük a pénzt, különösen a Mici pénzt.

Már második hete hordom az ügyvéd ur által választott s legutóbb küldött inget. Amíg tiszta ruhát kaphatok, nagyon kérem, kegyeskedjék egy 38-as számú tisztességes, izléses, tarka inget kiválasztani és nekem sürgősen beküldeni. Legyen kegyes ügyvéd ur maga kiválasztani az inget, így tudom biztosan jó lesz.

Azután kérem kegyeskedjék intézkedni, hogy tiszta lepedőt, paplant és vánkost huzatot, valamint a már egyszer kért kis vánkost megkapjam. Egy hónap óta használom, bizony már nagyon piszkos. Olvasni való könyveink is elfogytak, nagyon kérem erről sürgősen gondoskodni. Egy körömvágáshoz és tyukszemoperáláshoz alkalmas hegyes kis ollót is kérek.

A fogházorvos ur nem rendelhet számomra a fogház számlájára, csak olyan orvosszert, amely meg van határozva ár tekintetében. En orvosi rendeletre álmatlanság ellen régi idő óta „vero-

ciós elméletét. De vajjon jutott-e már eszébe, hogy emberen kipróbálja? Mi, a magunk részéről, aligha hisszük. Hiszen a nagy tudósoknak ősidők óta van arra joguk, hogy a reális életről megfelelkezzenek.”

Az újdonság nagy szenzációt keltett a klinika termeiben és az orvosnövendékek izgatottan várták híres tanárukat, élénken tűnődve afölött, vajjon az abug vagy az éljen lenne-e helyesebb formája az egyetemi ifjuság magartartásának. Dömjén tanár, aki a rendes időben kopogott végig a folyosó kőköcskén, előadása előtt magához intette a vászonzubbonyban lézengő Szénás doktort.

— Ha estére eljön — mondta neki, kezében az újságlapot lobogtatva — a való értékére fogom redukálni ezt a horribilis ostobaságot . . .

— Tehát figyeljen ide — szólott a vén professzor, amikor ismét együtt voltak az ebédidőben. — Ki fogom mérni a saját magam glabelláit s aztán Dömjén Erzsike kisasszonyról készítek hiteles méreteket. És hogy a leszármazás különbsége szembetűnő legyen, a kegyed idegen glabelláit is bevonom a vizsgálat keretébe . . .

Dömjén doktorné, aki mindeddig figyelmesen hallgatott, most idegesen fölugrott.

— Csak nem nézed tengeri nyulnak a saját gyermekeidet! — kiáltotta izgatottan.

— Terringettét — szólott Dömjén tanár közömbösen, csak nem gondold, hogy a mérés-sel fájdalmat szerzek neki!

A szép asszony dúcásan kiszaladt, a professzor pedig ügyesen kimérte a három különböző glabellát, Erzsike pompásan mulatott a műtét alatt, de Szénás doktor kinosan föl-szisszent.

— Csak nem szurtam meg a homlokát — szólott a tanár aggódva.

— De igen . . . beleszurt a körzővel . . .

Dömjén tanár aztán számítani kezdte az eredményeket és úgy látszik, különös dolgokra akadt: mert a homlokán nehéz verejtékcseppek gyöngyöztek. Több mint félórát számolt, míg végre nehéz sóhajtás tört ki egyszerre a kebléből.

— Nos? — kérdezte Szénás doktor megdöbbenve.

A vén tanár nagyot káromkodott.

— Az a fráter, mondta aztán komoran — az a skribler többet tud, mint én. A glabella-elmélet a kétlábu embereknél nem válik be . . . Az Erzsike glabellája inkább hasonlít az önére, mint az enyémre . . . Terringettét, úgy látszik, újra kell kezdenem megint a hosszú tizenöt év munkáját . . . Pedig az oltár előtt is meg mertem volna esküdni arra, hogy a teóriám helyes.

Pár pernyi kinos esőnd állott be, Szénás doktor gyors tempóban lovagoltatta a térdein Erzsike kisasszonyt. Dömjén tanár pedig hirtelen vállat vont:

— Utóvégre, — mondta azután rezignáltan, utóvégre nem ez volt az első eset, hogy a tudomány férfja is tévedett . . .

nált" szedek. Ezt kértem most is, de persze csak saját költségemen szerezhetem be. A szer drága, majdnem öt korona. Kovás pénzem elfogyott. Kérem ügyvéd urat, legyen kegyes ilyen előre nem látható költségek fedezésére egy bizonyos összeget javamra a fogházfelügyelő urnál letenni. Azt hiszem, egyelőre elég lesz tíz korona.

Szegény Micire szüntelen gondolok. Csak ő vele foglalkozom, csak egyedül őt szeretném látni. Kétszer írtam neki levelet, de persze nem kézbesítették. Azt mondják, e hó 22-én jár le az előzetes letartóztatás határideje és akkor valószínűleg szabadulunk. Tudja Isten, én nem hiszem sem ezt, sem azt, hogy ránk egyáltalában jobb napok fognak virradni. Sőt félek a szabadságtól, mintha sejténém, hogy tulajdonképeni szenvedéseink, rettenetes életküzdelmeink akkor fogják kezdetüket venni. Ki tudja, mit rejteget számunkra a sors. *En jót remélni már nem tudok.* Sorsom úgy látszik meg van pecsételve.

Látta: Hálás, őszinte mély
Dr. Winckler, tisztelettel
a kir. ügyészség Jánossy A.
vezetője.

Néhány nappal ezután, május 23-án, tehát már vallomása után Jánossy egy másik levelet írt Klein ügyvédnek. Jánossy tudvalevőleg elvált feleségétől, Herman Máriától és most erre vonatkozólag így írt:

Megkaptam szíves értesítést arról, hogy a királyi törvényszék házasságomat felbontotta és Herman Mária részére havi 30 korona tartásdíjat állapított meg. Az ítéletet tudomásul veszem, megnyugszom és kérem ügyvéd urat, sziveskedjék az ítélet jogerőre emelkedését megvárni, azután intézkedni, hogy az ítéletre rávezetessék, mert erre a jövő házasságkötésem céljából feltétlenül szükségem van. Köszönöm eddigi közbenjárását. Mihelyt alkalmam lesz intézkedni fogok, hogy ügyvéd ural szemben kötelezettségemnek eleget tegyek. Dátumot nem írhatok, nem tudom hányadika van. *Jánossy Aladár.*

Haverda Mariska a börtönben.

Haverda Mária ma sétált először szabadkai börtöne udvarán. Dél fele ment ki az udvarra, öt rabasszony társaságában. Azok parasztasszonyok, csak Haverda Mária őrizte meg urias külsejét a börtönben is. Sápadtan, lassu léptekkel sétált, szeméit lesütve és senkihez sem szólott.

SPORT.

+ **Sportünnepélyek.** Az Aradi Athletikai Club pünkösd két napját egyenesen a labdarúgó sport ünnepévé avatja fel, mert úgy az első mint a második napon, Török Gábor-utcai sporttelepén egy-egy fővárosi csapattal tart football mérkőzést. A ma Budapestről vett értesülések szerint ugyanis e hó 30-án azaz pünkösd első napján vasárnap délután a *Nemzeti Sport Clubot* az ország II. osztályú football bajnokság 1908—1909 évi győztesét látja vendégül az Aradi Athletikai Club egy barátságos football mérkőzésre, míg pünkösd másodnapján hétfőn délután az *Ujpesti Torna Egylet* látogat le Aradra, hogy egy classikus football mérkőzésben győnyörködtesse városunk sportszerető közönségét. Míg a fővárosban pünkösd napjával bezárul a tavaszi football mérkőzések sorozata, addig a vidék football élete pünkösd napjával újul fel, mert a fővárosi csapatok felszabadulva a bajnoki mérkőzések alól, egymás után látogatnak el a vidéki városokba, hogy mind nagyobb és nagyobb tért hódítsanak a Budapest közönségét egész lázban tartó football sportnak. E két kiváló játékosokból álló fővárosi csoport legelső utján Aradot választotta. Képzeltető örömmel és lelkesedéssel fogadta az Aradi Athl. Club elnöksége a clubok eme kitüntető elhatározását s trainingben álló csapatával gondos odaadással készül a maga részéről is biztosítani a pünkösd két football mérkőzés kiváló sikerét. A club vezetősége, hogy lehetővé tegye mindkét napi mérkőzésnek nagy közönség előtti lefolyását, a belépő díjakat minden mérkőzésre a legméltányosabban állapította meg. Sőt kiadni határozott oly kedvezményes jegyeket is, melyekkel mindkét napi mérkőzés megtekinthető.

Spitzer Ignác végrendelete.

A vagyon leltározása. — Perelnek a rokonok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Arad város polgármestere ma már utasította a városi tisztii ügyészi hivatalt, hogy mint a nagy filantrópna, Spitzer Ignác általános örökösének jogi képviselője tegye meg a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy a város az örökség birtokába juthasson. A nemesszivü hagyományozó utolsó akaratának nyilvánosságra jutásával egyidejűleg beszámoltunk arról is, hogy a rokonság pörrel szándékozik megtámadni úgy a végrendeletet, mint a hagyatékot. Ez a szándék ma már ténynyé változott. Mint alább bő tudósításban olvasható, Arad város jötevőjének legközelebbi rokona, nővére és ennek leánya, meghatalmazták *Mittler Izidor dr. ügyvédet*, hogy nevükben pert indítson. A nagyvárnyu és rendkívül érdekesnek ígérkező bírói eljárásra készülődő felek már most gyűjtik az adatokat arra, hogy bebizonyítsák, hogy a végrendeletben megnyilvánuló és egy emberi szív jóságának klasszikus példáját tanúsító nemes intenciók és intézkedések nem egy egészséges agy szüleményei. Orvosi bizonyítványok, orvos professzori vélemények gyűjtetnek, sőt a jótékonyt az ilyen grandiózus méretekben elgondoló agy görösövi vizsgálatára még ekszhumálásról is beszélnek.

Döntson a bíróság, az igazság mérlegén mérve le a pereskedő felek bizonyítékait, azok akiket az elhunyt emberbarát utolsó gondoskodása jótékony célú intézmények megteremtésében segít, bizodalommal olvassák azokat a szakértői véleményeket, melyek hivatott férfiak ajkairól hangzanak el és azt hirdetik, hogy a végrendelet minden törvényes kelléknek megfelelő és megdönthetetlen.

Ma már az érdekeltek közbenjöttével megtörtént a végrendelet végrehajtásához az első lépés, a leltározás, mely csak napok múlva nyer befejezést.

Arad igénye az örökségre.

Arad város törvényhatósága, a végrendelet akaratából általános örököse lévén a a náobi vagyonnak, elfogadja azt és természetesen minden intézkedést megtesz, amit a törvény ez esetben előír. Ma már a polgármester kezei között van a végrendelet hiteles másolata, melyet az ügyészi hivatal kértére *Beles János kir. közjegyző* küldött meg. A végrendelet végrehajtásával megbízott közjegyző közbenjöttével még tegnap lepecsételték *Jegessy Károly dr. városi tisztii ügyész* jelenlétében az elhunyt lakásán lévő pénzszekrényt s mint azt másutt megírjuk, csak a leltározás idejére nyitották fel.

A polgármester a végrendeleti másolat kézhez vétele után áttette azt a városi ügyészi hivatalhoz és ez egy-két napon belül elkészíti javaslatát, melyben részletesen felsorolja mindazokat a szükséges intézkedéseket, melyeket meg kell tennie a városnak azért, hogy az örökséget birtokába vehesse. Mint értesülünk,

az ügyészi hivatal, mint az örökös város jogi képviselője, nem várja meg míg a többi örökös valami lépést tesz, hanem felszólítja azokat, hogy harminc napon belül nyilatkozzanak, vajjon perelni óhajtának-e, vagy pedig békés uton bonyolítják le a végrendelet végrehajtását.

A vagyon leltározása.

A mai napon kezdődött meg Spitzer Ignác hagyatékának leltározása. A leltározást a Batthyány-utca 20. szám alatti háznál kezdték meg, ahol ma délelőtt megjelentek *Pálmai Lajos dr. helyettes közjegyző*, *Ottenberg Tivadar* és *Schusztler Henrik dr. végrendeleti végrehajtók*, *Reicher Károly főügyész* a város képviselőjében, *Geiringer Paula*, az elhunyt testvérének leánya és özv. *Förster Károlyné szül.* Spitzer Bettynek jogi megbízottja, *Mittler Izidor dr.*

A lakás leltározását a mai napon már majdnem teljesen befejezték. Felvettek két takarékpénztári betéti könyvet az Aradi Első Takarékpénztárnál és az Aradmegyei Takarékpénztárnál elhelyezett, összesen *1,306,000 koronára* rugó vagyonról. A lakás berendezése butorokkal, disztárgyakkal együtt körülbelül *50000 korona* értékű.

Holnap még a pénzszekrényben levő egyes értékek revidálása van hátra, azután pedig az ingatlanok leltározása következik. Az elhunytnak Arad határában, a Rendetlen-dűlő 1. szám alatt van a földbirtoka. Ennek leltározása valószínűleg e hét végéig fog eltartani.

A leltározáson résztvevő *Pálmai dr.* kijelentette munkatársunk előtt, hogy a vagyon előreláthatólag *többre rug kétmillió koronánál*. A végösszeg azonban pontosan még nem állapítható meg. A leltározás után a *hagyatéki tárgyalás* idejének kitűzése következik, amit azonban szintén nem lehet előre megállapítani.

A végrendelet megtámadása.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma hosszabb beszélgetést folytatott *Mittler Izidor dr.-ral*, özv. *Förster Károlyné* és *Geiringer Paulának*, az elhunyt testvérének és unokahuga-jának jogi megbízottjával. *Mittler dr.* ezeket mondotta:

— Az elhunyt unokahuga, *Geiringer Paula* ma délután visszautazott Bécsbe, miután megbízott engem az ő és anyja érdekeinek teljhatalmu képviselőjével. *A végrendelet megtámadása részükről elhatározott dolog.* Most még tanulmányozom a végrendeletet, bizonyítékokat gyűjtök, pünkösd után pedig Bécsbe utazom, ahol özvegy *Försterné* ottani ügyvédjével, *Schusztler Ferdinánd dr.-ral* tárgyalom meg a további lépéseket. A végrendeletet azon a címen fogjuk megtámadni, hogy az örökös a végrendelet idejében agylágyulásban, paralízis dementia-ban szenvedett. Ennek bizonyítására már eddig is tettünk intézkedéseket. Miután Spitzer Ignácot négy esztendővel ezelőtt *Nothnagel dr.* híres bécsi orvostanár megvizsgálta, sürgönyileg intézkedtem, hogy az azóta elhunyt tanár hagyatékában található, vagy jogutódjának átadott iratokból, könyvekből keressék ki, milyen *diagnoszt* állapított meg *Nothnagel*, akiről tudvalevő, hogy minden diagnózisát feljegyezte és pontosan elkönyvelte. Bizonyítékaink továbbá az örökös utóbbi időben írt

levelei, kéziratjai, nyilvános helyiségekben tanúsított viselkedése, vontatott beszélőképessége és az az ellentét is, amely a végrendelet intézkedéseinek tendenciája és a végrendelező ismert egyénisége között van.

— Szándékunkban van ezenkívül az elhunyt holttestének exhumálása is. Erre nézve még várjuk az elhunyt testvérének, özvegy Försternének a beleegyezését. Ha ez meglesz, kérni fogjuk az exhumálást, az agyvelőnek szakértő közegekkel, esetleg az országos vegyészeti hivattal való megvizsgáltatását arra nézve, vajjon az agyvelő állapotából lehet-e következtetni az elhunytnak a végrendelezés idején birt szellemi képességére, illetve a paralízis akkori stádiumára.

Pörök a hagyaték ellen.

Ugyancsak *Mittler Izidor dr.* nyilatkozata szerint az elhunyt testvére és leánya egyéb követeléseket is támasztanak, melyek nem a végrendeletet magát, hanem a hagyatékot érintik. Az elhunyt testvére, özvegy Försterné szerint ugyanis ő még nem kapta ki teljesen atyai örökségét. Försterné és Spitzer Ignác atyja, Spitzer Izrael mintegy 19 évvel ezelőtt halt meg, jelentékeny vagyon hátrahagyásával. E vagyon egyik részét képezte a 610 holdas földbirtok, amelyből Försterné a saját állítása szerint nem kapta meg az őt megillető részt. Ő csupán 60 ezer koronát kapott atyai örökségként, holott legalább 120,000 korona illeti. A viszony azonban — mondja Försterné leánya — olyan volt a két testvér között, hogy Försterné nem sürgette a részét, annál is kevésbé, mert bátyja arról biztosította, hogy nőlen marad, vagy ha meg is nősül, testvére hátralevő örökségét kifizeti neki. Försterné tehát atyai örökség címén 60,000 koronát és annak időközi kamatait fogja követelni.

Elmondotta még *Geiringer Paula* ügyvédjének azt is, hogy ő a hagyatékból ajándékozás címen 200,000 koronát követel. Az örökösök ugyanis 3—4 évvel ezelőtt Bécsben kijelentette előtte, hogy az Osztrák-Magyar Banknál levő 200,000 korona névértékű értékpapirjait neki fogja ajándékozni, még pedig úgy, hogy a letétet *Geiringer Paulának* az Osztrák-Magyar Banknál levő letétjéhez iratja. Ezt az ajándékozási nyilatkozatot ő elfogadta, így tehát — mondja *Geiringer Paula* — az ajándékozás létrejött, de *Spitzer Ignác*, aki éppen ekkor kezdett betegeskedni, úgy látszik elfeledkezett ígéretéről. *Spitzer Ignác* azóta letétjét más intézetnél helyezte el.

Hivatkozik még *Geiringer Paula* arra is, hogy anyja az elhunyttól éveken át évi 4000 koronát kapott, amit a neki járó atyai örökség kamatainak tekintett.

Bírói vélemények a végrendelet megtámadásáról.

Tudósítónknak alkalma volt ma több bírói véleményét kikérni, az esetleges végrendelet megtámadási perre vonatkozólag. Az egyik bírói érdekes fejtegetéseit alább közöljük:

— Miután oldalági örökösnek — mondotta — semmiféle köteles részre nincsen igénye, *Spitzer Ignác*, akinek sem felmenő, sem lemenő rokona nem volt, vagyonával tetszés szerint teljesen szabadon rendelkezett. Tetszésétől függött, hogy azt egészben, vagy részben Arad városára hagyományozza-e.

— Megállhat-e a végrendelezőnek az a kikötése, hogy a végrendeletét megtámadó örökösöt kizárja az örökségből? — kérdezte munkatársunk.

— Hogyne. Ez teljesen tőle függött. Az örökségét jogában áll bizonyos feltételek betartásához kötni. Ha azután ezt a feltételt nem teljesítik, előáll a végrendelező akaratának érvénye. A per esetleges megindítása előtt

hagyatéki tárgyalást tart a bíróság, amelyen az összes érdekeltek előterjesztik igényeiket. A hagyatéki bíróság tárgyalja és megállapítja a hagyaték átlagát és az örökösödésre jogosítottakat. Ezután hozza meg hagyaték átadó végzését és pedig jelen esetben a végrendelet értelmében. Ha azonban a hagyatéki tárgyaláson ellentétes érdekek merülnének fel és valaki kifogásolná az örökösödés alapját képező végrendelet érvényességét, a hagyatéki bíróság perre utasító végzést hoz. Miután a végrendeleti jogcímen álló fél mindég erősebb, a bíróság azt utasítja perre, aki az okiratot megtámadja.

— Hír szerint azon az alapon szándékozákat megtámadni a végrendeletet, hogy *Spitzer paralízisben volt* és így beszámíthatatlan állapotban csinálta a végrendeletet. Állítólag bécsi orvos professzorok tudják ezt igazolni. Arról is szó van, hogy esetleg beszámíthatóság megállapítása végett a hulla exhumálását fogják kérni, — mondotta munkatársunk.

— A végrendelező beszámíthatatlanságát, — volt a válasz — a megtámadó fél tartozik bebizonyítani. Ez mindenesetre döntő fontosságú volna a perben. A jelen esetben azonban, ahol egy precizen megszerkesztett, jogászai szabotossággal felvett közjegyzői okiratról van szó, ez a bizonyítás nagyon nehéz lehet. A közjegyzőnek, aki a végrendeletet felveszi, a törvényben előírt kötelessége, hogy meggyőződjék az előtte megjelenő ügyfél teljes beszámíthatóságáról. A jelen esetben, amikor milliós végrendelezésről van szó, az eljáró közjegyző a köteles pontosságot bizonyára még fokozottabb mértékben szemelőtt tartotta. Feltétlenül meg kellett győződnie arról, hogy a végrendelező teljesen szabadakaratú, világos, ép észszel készített ily nagy végrendeletet. Az, hogy bécsi orvosok paralízist konstataáltak volna, esetleg nem zárja ki a végrendelet érvényességét. Még az elmebetegnek is vannak józan pillanatai. Mindég az a döntő fontosságú körülmény, hogy a végrendelezés időpontjában milyen állapotban volt az illető. Ami az exhumálást illeti, erre nézve hasonló esetben nem tudok precedenst. Az már orvosszakértői kérdés, hogy felboncolás után utólag lehet-e az elhunyt elmebeli állapotára következtetni. Mindenesetre a kérdés ilyen alakban nagyon szokatlan.

Egy másik bíró így vélekedett:

— Az exhumálást el tudom képzelni mint olyant, amitől a perben döntő bizonyíték várható. Ez esetben előzetes szakértői szemlét rendelne el a bíróság, még pedig a per megindítása előtt, nehogy az esetleges bizonyítékok időközben elenyésszenek. Az már orvosi és pedig elmeorvosági kérdés, hogy ilyen uton lehet-e az elhalt elmebeli állapotára következtetni. Nézetem szerint, ha bécsi orvosprofesszorok beszámíthatatlannak nyilvánították *Spitzert*, ezt a laikusok véleményével szemben el kell fogadnunk. Legalább is az a gyakorlat, hogy a szakértő véleménye nagyobb súlyjal bír. Az esetben, ha a végrendeletet megsemmisíték, a törvényes örökösödés áll elő és özv. Försterné volna az egyedüli örökös. Ha elutasítanák a keresetet és a város viszontkeresetbe veszi a végrendelet értelmében Försterné kizárását, akkor őt mi sem illeti meg. A per mindenesetre hosszú lefolyású és igen érdekes lenne, már csak a substratumánál fogva is.

Orvosi vélemény.

Egy előkelő orvos, arra a kérdésre, hogy exhumálás utáni boncolás után, az elhalt agyvelejének megvizsgálásával lehet-e az elmebeli állapotára következtetni, a következőleg válaszolt:

— Igen, még pedig teljes határozottsággal. A vizsgálat többféle adat egybevetésével történik. Első sorban a pszichiater vizsgálat tárgyává teszi azokat az iratokat, okiratokat, végrendeletet stb., amelyekből az elhalt intézkedései kitűnnek, véleményeire, gondolataira, nézeteire lehet következtetni. Ezekből meglátja, hogy az elhalt gondolatvilága mennyiben felel meg a normális, logikus gondolkodásnak és nincs-e a ténykedéseiben valami feltűnő, abnormalis, vagy bizarr. Vizsgálendő a halálát megelőző betegség és annak lefolyása. Meg kell kérdezni a kezelő orvost és a környezetet a betegség történetére vonatkozólag. Szorgos kutatás tárgyává kell tenni a halála előtti közvetlen tüneteket. Még a szomszédokat is meg kell kérdezni.

Boncolás után, az elhalt agyvelejének megvizsgálásából is lehet szakvéleményt adni, mert mikroszkopiai vizsgálat után meg lehet győződni arról, hogy az elmebeteg ember agyvelejében az ép elméjű ember agyvelejétől milyen elváltozások vannak. Természetesen lényeges, hogy a boncolást mielőbb eszközöljék, mert annál eredményesebb lehet. Megtörtént azonban számtalan esetben már, hogy az elhalt egyén elméjére vonatkozólag aktákból, iratokból 10—20—30 év múlva is adtak orvosi véleményt.

Elmeállapot meghatározása halál után.

Az aradi törvényszék előtt folyt évekkel ezelőtt egy per, ahol az elhalt elmeállapotára vonatkozólag egy örökösödési ügyben, az orvosok a periratokból hoztak döntő véleményt.

Az érdekes perből a következő részleteket közöljük:

Az alább közlendő példa szól egy olyan esetről, amelynél meghatározandó volt, hogy a már elhalt örökös Szt. Sz. a S—on 1881. évi március hó 14-én kelt átadási okirat szerkesztése alkalmával beszámítható volt-e vagy nem? a mire határozott válasz volt adható két szerencsés körülmény összetalálkozása folytán, t. i. a tanúk nem szubjektív nézeteket adtak, hanem az elhaltról érzékileg megfigyelt tényeket soroltak fel.

A periratokban számos hatóságnak: a gl—i árvaosztmánynak, az aradi kir. törvényszéknek, a m—i előjáróságnak, a megyei árvaszéknek, stb. végzésében Szt. elmeállapotáról ellentétes nézetek olvashatók; ugyanis egyike ép elméjűnek, másik elmebetegnek tartja s aszerint intézkedik vagy tiltakozik. Szt. Sz.-nak gondnokság vagy gyámság alá helyezéséről, vagy ellen; egy hatósági orvosi bizonyítvány van, mely Szt. Sz.-t határozottan épelméjűnek nyilvánítja.

Ezek voltak azon adatok, miket a bíróság a szakértőnek rendelkezésre bocsájtott, ezekből kellett az elhalt örökös Szt. Sz. elmeállapotáról lehetőleg határozott véleményt adni, ami a következő volt:

„Vélemény. Szt. Sz. szellemi fogyatékoságban szenvedett, szabad rendelkezési képességgel nem birt. Elmebeteg volt, veleszületett kóros elmeengességben (butaság, imbecillitas) szenvedett; elmebetegsége veleszületett s egész életén át tartott; a S—on 1881. év március hó 14-én kelt átadási szerződés szerkesztésekor is elmebetegségben, kóros elmeengességben szenvedett s így az átadási szerződés megkötésekor sem birt szabad rendelkezési képességgel, beszámítható állapotban nem volt.

A beszerzett szakértői vélemények és az első folyamodású bíróság ítélete alapján a kir. ítélőtábla ítélete a következő volt: „A kihallgatott tanúk vallomása, a kir. törvényszéki orvos tüzetesen indokolt szakvéleménye, valamint az igazságügyi orvosi tanácsnak kikért felülvéle-

ményc alapján helyesen állapította meg az elsőbíróság azt a lényeges és ügyszókérténykörülményt, hogy Szt. Sz. mint gyöngélméjű egyén, a jogügyletek kötésére szükséges akaratelhatározási képességgel nem bírt és ebből kifolyólag a szerződést helyesen mondotta ki érvénytelennek, mert Szt. Sz. nál a jogügyleti akarati elhatározási képesség hiányozván, ő sem élők közti, sem halál esetére szóló érvényes jogügyletet nem köthetett, mire a magyar királyi Kuria most már jogerős ítélete a következő volt: „Ő Felsége a Király nevében a másodbíróság ítélete a benne felhozott és felhívott indokoknál fogva helybenhagyatik.

Fegyházra ítélt zsebmetszők.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25

Az elmúlt évben több ízben irtunk arról a nemzetközi zsebtolvaj bandáról, amely hónapokon át garázdálkodott az egyes vasuti vonalakon. A banda tagjai, akik leginkább szerb és román notorius alakok voltak, a legvakmerőbb zsebeléseket vitték véghez az utazó közönség között. Az elmúlt év végén ez a díszes társaság, amelyet az ország valamennyi rendőrsége keresett, Aradot tiszteite meg látogatásával. Itt azonban cserben hagyta a szerencsésük s mint megirtuk, az aradi rendőrség elfogta Zeldin Zahariást, a banda vezérét. A vezér után következett banda a másik két tagja, Pomeráncz Henrik és Sztankovics Péter, akik a legutóbbi őszi vásár vasárnapján kerültek a rendőrség kezébe.

A három elfogott nemzetközi zsebtolvajt beteken keresztül faggatta a rendőrség, hogy nevezzék meg a többi társaikat, de minden próbálkozás kárba veszett, mert a lefűlelt gazemberek megtagadták a vallomást. A múlt év végén Green Nándor tb. főkapitány, a büntető osztály vezetője átkísértette Zeldinét az ügyészség fogházába.

A törvényszék vizsgálóbírája megkeresést intézett a bukaresti rendőrséghez, melyben a letartóztatottak előéletéről felvilágosítást kért. Azóta hónapok multak el s a letartóztatott egyének ügyében semmi változás nem történt.

Veliciu Romulusz dr. aradi ügyvéd, a letartóztatásban levő Pomeráncz Henrik védője, kérvényt adott be a törvényszék vádtanácsához, melyben védelemnek szabadlábra helyezését kérte. A védő kérvényében felemlítette, hogy védelem már négy hónapi vizsgálati fogságban van, tehát a vizsgálati fogság törvényes határideje már lejárt, de ezen idő alatt védelem ellen semmiféle olyan terhelő bizonyíték nem merült fel, amely a vizsgálati fogság fentartását maga után vonná. A védő kérvényére azonban alaposan rácafolta a bukaresti rendőrség átirata. A román főváros rendőrfőnökének átirata szerint a három letartóztatott egyén világhírű zsebmetszők közé tartoznak, kiderült róluk, hogy Párisban, Berlinben követtek el zsebmetszéseket, de különösen a bukaresti rendőrség keresi őket. Az átirat szerint nemrégiben még Bukarest rémei voltak.

Az aradi vasuti állomáson elkövetett zsebtolvajlásokat is már rájuk bizonyították, mert a károsok felismerték őket. Ma vontá őket felelősségre az aradi törvényszék Köller János táblabírónak elnöklése alatt ítélező tanácsa. Az elsőrendű vádlott tagadta a terhére rótt bűncselekményt és mindenféle képtelen védekezéssel akart a bajból menekülni. Megjelent azonban a tárgyaláson a károsult is, aki határozottan felismerte a zsebmetszőt. A kiderített tényállás valódiságát bebizonyították ezenkívül az összes kihallgatott tanúk, akik egyértelműleg azt adták elő, hogy Zeldin készakarva beleütdött a károsultba, ügyes kézfogással kivette 1820 koronát tartalmazó pénztárcáját és a lopott zsákmányt át akarta dobni a közelben álló társának. De a károsult, aki egy bécsi kereskedő, észrevette a lopást és abban a pillanatban torkon ragadta a zsebmetszőt és addig fogta a tolvajt, míg az állomáson levő rendőr pártfogásába nem vette. A vádlottak természetesen tagadták a bűnesetek elkövetését és folytonosan hangoztatták ártatlanságukat. A tanukihallgatás ezzel befejeződött. A vád-

és védőbeszéd elhangzása után a bíróság ítélethozatalra vonult és Zeldin Zachariást öt és fél évi, Pomeráncz Henriket hat évi fegyházra ítélte és Magyarországról területéről örökre kitiltotta.

INTERPELLÁCIÓ az olasz világkiállítás miatt.

Magyarország sérelme.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 25.

Impozáns világkiállítással készül megünnepelni Olaszország az egységes olasz állam megteremtésének félszázados jubileumát. Elhatározta az olasz parlament, hogy a nevezetes jubileum emlékére 1911-ben Rómában és Turinban nemzetközi kiállítást rendez. E kiállítás körül most súlyos sérelem érte Magyarországot, Nem Olaszország, hanem a külügyi kormányunk sértette meg a magyar állam önállóságát úgy, hogy a politikai közvélemény is felzudult már e miatt és interpelláció is készül már Wekerle miniszterelnökhöz.

A sérelmes esetről fővárosi tudósítónk ezeket jelenti:

Néhány nappal ezelőtt a külügyi kormány felhivatalos kommunikét helyezett el néhány lapban. A kommuniké szerint Ausztria-Magyarország elhatározta, hogy azokon a nemzetközi kiállításokon, amelyeket az olasz állam félszázados fennállásának üneplésére 1911-ben Rómában és Turinban rendez, hivatalosan részt nem vesz. Okul a jelentés azt hozza fel, hogy a „monarkia” iparossága nem győzi költséggel a sok kiállítást.

Ez a jelentés nagy felháborodást keltett politikai körökben. Hogy valamely állam valamely kiállításon részt vesz vagy nem, az annak belső ügye és abba Aerenthal külügyminiszternek semmi beleszólása nincs. Magyarország előtt mindig szimpatikus volt az olaszoknak szabadságharca és az, hogy Aerenthal a bécsi keresztényszocialisták hatása alatt nem rokonszenvez a római kiállítással, nem lehet ok arra, hogy a magyar iparosság távolmaradjon a világkiállításról.

Ezt a véleményt ma már erősen hangoztatták a Budapesten levő politikusok. Egy függetlenségi képviselő így nyilatkozott:

— Minő jögon beszél Aerenthal a monarkia nevében? Magyarország nevében ő nem beszélhet, mert Magyarország azon a kiállításon vesz részt, amelyiken akar. A klerikális Ausztria gyűlöli a liberális Rómát, Viktor Emánuel király még nem látogatta meg Ferenc Józsefet, holott az összes európai udvarokat már meglátogatta: de nekünk mindezekhez semmi közünk sincsen. Mi részt fogunk venni a kiállításon hivatalosan is és a külügyminiszternek nincsen joga a mi nevünkben beszélni. Olyan sérelem ez, amely fölött nem lehet egykönnyen napirendre térni.

Zanella Rikárd, Fiume város országos képviselője ma megjelent a képviselőházban és interpellációt jegyzett be a miniszterelnökhöz, melyben kérde: hajlandó-e Magyarország részt venni 1911-ben Rómában és Turinban az olasz egység félszázados évfordulóján rendezendő világkiállításon?

Az olaszországi lapok ma bőven foglalkoznak a dologgal. Milánóból jelentik, hogy a „Corriera della Lera”-hoz érkezett római jelentés szerint Ausztria-Magyarország még nem küldötte el formaszertü nyilatkozatát a kiállításon való részvét dolgában. Egy másik távirat szerint a „Popolo Romano” azt a reményét fejezi ki, hogy Ausztria-Magyarország elfogadja a laani elhatározásától.

Női szépségestély a Központi kabaretjában

★

Amikor az este ugy 12 óra tájban széllibbent a függöny a Központi kabaretjában, a közönség általános érdeklődéssel és figyelemmel tekintett a pódium felé. Wurmb G. Sándor bécsi akadémiai festőművész mutatta be az u. n. szépségestélyét, amely két részből állott. Az első részben Lanna Anny, Wilde Oszkár „Salome” című drámájának főbb mozzanataiból mutat be egy remek sorozatot.

A nézőtérén és pódiumon eloltják a világitókat és az emelvényen megjelenik Salome, az ő tarka szinompás ruhájában, fején koronával, amint bübajos tekintetével a szelid hold nézésébe merül el. A reflektorok különféle színeket vetítenek alakjára, az átlátszó fátyol mögött. Jönnek egymásután a képek. Jön Herodias leánya, Judea hercegnője. Később az epekedő, lepel nélküli Salome jelenik meg előttünk, amint sóvárgó ajkaival Jochanan csókjára szomjazik és a következő képben, mint a boszuért lihegő Salome jön elénk. A tetrarchától kéri boszuja kielégítését. Táncot ígér érte. Bemutatja a fátyoltánc plasztikus mozdulatait. Tényleg csupa esztetika és művészet ez, a lepel nélküli női test vonalainak és mozgásainak megérzékítése. A néző belemerül a művészi látomány szemlélésébe és egészen elfelejti, hogy lepel nélküli női test van előtte. Csak a plasztikai szépséget élvezi. És a befejezés is tökéletes.

Ezüst tálcán hozzák Jochanan fejét. Kéjittas tekintettel veszi át Salome. Vadul, érzékileg, szenvedélyesen csókolja a fejet, amelynek a fátyoltánc volt az ára. A hatás fenomenális és a közönség a szép mutatvány után percekig tartó tetszésnyilvánításának ad kifejezést.

A második részben plasztikai mutatványok kerülnek színre. Az allegorikus, drámai és ó-görög plasztikus képesportokat négy leány alkotja. Tökéletességében látjuk a moztitelen női szépséget a maga varázslatos formájában szinpadra vive. Az elrendezés raffinaltsága, az izomvonalak és esztétikai mozdulatok harmóniája megkapják a nézőt és a legnagyobb tetszést váltják ki belőle.

Az előadás meggyőzte a nézőket arról, hogy a szépségestély nem az érzékiség felcsigázását célozza, hanem művészi értékű esztétikus produkció, amelyet élvezettel tekinthet meg bárki is.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* Idegen szintársulatok a vesztőhelyért. A Tatárjárás június 2-iki előadásának szinlapját tegnap küldte be az előkészítő bizottságnak Erdélyi Miklós a nagyváradi Szigligeti színház igazgatója. A főbb szerepeket a következők játsszák: Mogyoróssy huszárönkéntes: Dióssy Nusi, Riza báróné: F. Károlyi Leona, Lohonyay altábornagy: Sik Rezső. Treszka, a leánya: Batizfalvy Elza, Lörentey főhadnagy: Kassay Károly, Wallenstein tartalékos hadnagy: Hajnal György. Marházy Miklós szintársulatának szombati előadására jegyek már holnap szerdán kaphatók Weisz Leó könyv- és zeneműkereskedésében. A helyárok a következők:

Alsó páholy 20 korona. I. emeleti páholy 16 korona, támlásszék (1—4 sor) 4 korona, támlásszék (5—10 sor) 3 korona 20 fillér, támlásszék (11—15 sor) 2 korona 40 fillér, támlásszék (15—22 sor) 2 korona, erkély (1 sor) 2 kor. 40 fill., erkély (2—4 sor) 1 kor. 60 fill., erkély (7—10 sor) 1 korona 20 fillér, polgári álló 1 korona 20 fillér, deák és katonajegy 80 fillér, karzat 40 fillér, egy szinlap ára 20 fillér.

A közönséget kéri az előkészítő-bizottság, hogy jegyeit lehetőleg előre váltsa meg.

* Egy aradi művészeány sikere. *Sztojka* Anna aradi művészeány, aki tudvaleg városi ösztöndíjat élvez, Budapesten képezi ki magát énekesnőnek az *opera-iskolában*. Tegnap volt a növendékek vizsgája, amelyen *Sztojka* Anna föltűnt kiváló szubrett-kvalitásaival és a kritika nagy jövőt jósol neki.

* Nagy sportmüsor az Urániában. Kifogyhatatlan ötletességgel gondoskodik az *Uránia*-színház igazgatósága az aradi publikum szórakoztatásáról. Egymást érik az érdekesnél érdekesebb előadások, melyek kiválóan szórakoztató voltak mellett nagy tanulságokkal is szolgálnak a közönségnek. Usak tegnap zajlott le A francia forradalom nagyszerű előadása és ma már új fajta érdekesség vonzza a publikumot az Urániába. Tizenegy válogatott sportképből álló műsort mutatnak be, melyek mindegyike a sport más-más fajtáját tárja a néző elé. A magyar főúri világ egyik legkedveltebb szórakozását, a lovaspolót a legutóbb megtartott budapesti polójáték után készült mozgófényképben ismeri meg a közönség. Kacsavadászat, zergevadászat mellett a legizgatóbb automobilverseny nyújt fenomenális látványt. Látjuk Németország büszkeségét, a Zeppelin-féle léghajót felszállni zseniális feltalálójával, akit a szász király kísér el légi útjára. Nagyszerű látványt nyújt a budapesti jégpályáról készült mozgófénykép, melyen aradi h ígyeket is láthatunk. Szóval annyira érdekességgel szolgál ez a speciális sportmüsor, hogy a közönség legnagyobb érdeklődésére számíthat. 791

Eltűnt a Kardos-család.

Nem jelentek meg tárgyaláson.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 25.

A Kardos-család bűnyüének tárgyalását ma délelőtt kellett volna megkezdeni a budapesti ítélőtáblán. A Kardos-család tagjait, névszerint *Kardos* Lipót, *Kardos* Géza, *Kardos* Árpád és *Kardos* Zoltánt a törvényszék az ellenük emelt vád alól felmentette. A vád az volt ellenük, hogy az általuk alapított Budapest-józsefvárosi takarékpénztár és az ugyanolyan című szövetkezetbe 250.000 koronával bevonták *Vécsey* Tamás egyetemi rektort, akinek jelentékeny vagyona odaveszett náluk. Ebben az ügyben ült össze ma a tábla, de határozni nem tudott. A tárgyalásnak ugyanis váratlan szenzációja lett. Egyetlen *Kardos* sem jelent meg a bíróság előtt, sőt kiderült az is, hogy a vádlottak *eltűntek Budapestről*, de hogy hová, nem lehet tudni. A bíróság holnapra halasztotta a tárgyalást és elrendelte a vádlottak elővezetését.

Az érdekes eseményről fővárosi tudósítónk ezeket jelenti:

Ma délelőttre volt kitűzve a *Kardos*-család ügyének tárgyalása a budapesti kir. táblán. Tíz óra után az ítélő-tanács elnöke kikiáltotta a vádlottak nevét. Mikor ezek nem jelentkeztek, megnyitotta a tárgyalást. Megállapították, hogy *Pollák* Illés dr., *Gyomay* Zsigmond dr. és *Gál* Jenő dr. védők megjelentek és a 20 tanu közül is alig hiányzik valaki. Az elnök felhívta erre *Nagy* Béla kir. ügyészt előterjesztésének megtételére. Az ügyész tekintettel arra, hogy a vádlottak nélkül tárgyalni nem lehet, kérte a tárgyalás holnapra való elhalasztását és *Kardos*ék ellen az elővezetési parancs kiadását és a szükséges további intézkedések megtételét.

A védők elleneztek ezt. *Gál* Jenő szerint a vádlottak elmaradását véletlen is okozhatja. Kéri a tárgyalásnak bizonytalanidőre való elhalasztását.

A bíróság ezután elhatározta, hogy a tárgyalást holnap délelőttre halasztja és a vádlottakat erre elővezeti. Az elnapolás után az

ügyészség telefonon kereste meg a főkapitány-ságot, hogy vezesse elő a négy *Kardos*-t. A rendőrség a bejelentő hivatalban kikerestette a bejelentőlapokat és kiderült, hogy a *Kardos*-család egyetlen tagjának se tudják a lakását. Valamennyien ismeretlen helyre költöztek, ha ugyan meg nem szöktek.

Délután 2 órakor egyik fővárosi lap szerkesztőségében megjelent a *Kardos*-család két női tagja: *Kardos* Géza felesége és testvérbuga. Könyhullatások között mondták el, hogy az öreg *Kardos* Lipót a *Ferenc-körut* 32. számú lakásán betegen fekszik, a négy testvér pedig *elutazott Budapestről*. Nem szöktek meg, csak kenyér után néznek, mert Budapesten rettenetes helyzetben voltak; mindenki elfordult tőlük, nem kaptak munkát s ezért kellett elmenniök.

Alkoholmentes zsurok.

I.

Elmek magával a kioszkba
S bevárjuk, míg kisüt a hold;
Káros élvitől magunk lefosztva
Mi nem fogyasztunk alkoholt.

Egy hektoliter limonádét
S egyebeket, mi szomjat olt,
Szívunk, egy kazal szalmaszállal,
De nem fogyasztunk alkoholt.

És az egészségünkön mindez,
Meg fogja látni, nem segít,
Az alkoholtól mentes estén
Egyéb lesz, a mi — részegit . . .

II.

Német költő írta e strófát
A mely a bűnre esal:
„Botor, kit nem hevit e három:
A bor, a nő, a dal.“

Rég meghalt — tán virág se nő már.
A sirja oldalán,
És üzenetet küldött neki
Egy feminista lány.

„Bor mellett ma nem fér a nő meg,
Sőt undor ez neki,
Uram, e gyanus környezetből
A nőt törölje ki.“

„Vagy javítsa ki így a strófát:
— Kinek feje benőtt,
Az imádja a málna-szódát,
A fagyaltot s a nőt.“

III.

Bár föltűnést kelt minden oldalon
A mozgalom,
A Hegyalját megsem aggasztja,
S nyugodtan ül a szőlősgazda.

Nemes dolog, hogy az iroda-mádk
Nem isznak több magyarádit,
A ménesiért egyik sem eped,
S nem isznak semmi szeszes egyebet.

Hanem attól, mit eddig ittak,
S minek a hegy most kárát vallja,
Ha elfogyasztlan is marad:
— Még nem megy tönkre a Hegyalja.

Fröccs.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi nőtisztviselők egyesülete közgyűlési határozatához híven ma 26-án este 8 órakor tartja első szerdai alkoholmentes összejövetelét a Baross-parki kioszkban. Az elnökség.

A milliós végrendelet hamisítás.

Terhelő adatok *Battikné* ellen.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, május 25

Második napja tárgyalta ma a budapesti büntető bíróság a *Gelléri-Szabó* János-féle milliós végrendelet meghamisításának ügyét. A mai érdekes tárgyalás legnagyobb részét tanuvalomásokkal telt el. *Battik* Sándor feleségére, *Filepp* Gizellára rendkívül terhelő vallomást tett ma a végrendelet házikisasszonya, akit *Filepp* Gizella állítólag rá akart venni arra, hogy hamisan valljon.

A mai tárgyalásról itt következik tudósításunk:

(A galabócsi kastély titka.)

A tárgyalási termet ma is zsufolásig megtöltötte a közönség, úgy, hogy az elnök rendezavarás elkerülése végett rendőröket helyezett el az előszobában. *Makucz* elnök negyed 10 órakor nyitotta meg a tárgyalást. Az elnök először *Fábry* István gépészkevécsot hallgatja ki. Ez visszaemlékezik arra, hogy *Battik* Sándorral egy izben szerződést kötött és akkor több idegen ember tartózkodott a galabócsi kastélyban. Egy öreg urat is látott ott, kezét is csókolt neki. Hogy végrendeletet csináltak akkor, midőn ott volt, azt nem tudja.

Ezután *Kohn* Márk gazdatisztet hallgatja ki az elnök. *Battik*ot ismeri, ugyszintén tudja, hogy mikor *Battik*nál másfél évig gazdatiszt volt, *Gelléri* Szabó János nagyon szerette a virágot. Egy izben az öreg ur egy hölgy társaságában megkérdezte tőle, ő-e az, aki a virágokat ápolja. Majd midőn megtudta, hogy tanu a gazdatiszt, az öreg ur kijelentette, hogy csak dolgozzon szorgalmasan, mert *Battikék* öröklik majd a vagyonát. *Battik*néval a vallása miatt nem tudott összeférni és ezért áthelyeztette magát a bányába. Mikor pedig *Battik* szolgálatából kilépett és a bizonyítványt kérte, *Battik* neki egy végrendeletet mutatott fel, de hogy mi volt abban, azt nem tudja. Usak annyit mondhat, hogy *Battik* több birtokvásárlásról tett neki ez alkalommal említést. *Battik* nagyon örült és szerencsésnek mondotta magát, mert *Gelléri* vagyonát örökölte. Mikor *Battik* a végrendeletet megmutatta neki, tanu egy kocsin több urat látott utazni.

Vargha ügyész kérdésére tanu elmondja, hogy *Battik*né másfél hónappal ezelőtt Budapesten arra kérte őt, hogy férje ellen indított polgári perét vonja vissza. A beszélgetés négy szemközt történt.

Gergely Odön dr. védő tiltakozik az ellen, hogy az ügyész a tanut tiltott módon faggassa, mire *Makucz* elnök az ügyészt helytelen eljárására figyelmezteti. *Gergely* dr. az ügyész ténykedéséért semmiségi panaszt jelentett be.

A szembesítésnél *Battik* tagadja azt, hogy ő tanunak azt mondta volna, hogy most az öreg ur vagyona már az övé. A vagyon a feleségé, azt mondta.

Vargha ügyész *Kohn* Márk tanu megesketését a tanunak érdekeltiségre való tekintettel ellenzi.

Gergely dr. és *Polónyi* Dezső védők a tanu megesketését indítványozzák, mire a bíróság a tanut megesketti. Ezen végzés ellen az ügyész semmiségi panaszt jelentett be.

(„Te vagy az utolsó!“)

Bertyánszky Erzsébet szobaleány, a következő tanu, ezt vallja: Mikor egyszer egy emeleti szobában takarított, *Battik*né így szólt az öreg urhoz:

— Bácsi, én vagyok az első!

— Nem fiam — hangzott a válasz — te vagy az utolsó! *Battik*né erre felsóhajtott: Istenem, miért vagyok a világon! — Elmondja még a tanu, hogy szeptember 13-án három losonci ur jött kocsin. A vendégeket *Battik* fogadta. Az ebédén pezsgőt ittak, *Gelléri* is ivott.

Szegő Sarolta, Filepp Gizella társalkodónője ezeket mondta: Tudja, hogy az öreg ur kedvelte Fileppet és mikor az sokat költött ruhára, az öreg ur figyelmeztette, hogy takarékoskodjék, mert csak magának árt.

(Terhelő vallomás.)

Drechsler Anna házi kisasszony volt Gellérnél. Kijelenti, hogy bár a hamis végrendelet neki 25,000 koronát testál, ragaszkodik az igazsághoz. Elmondja, hogy tavaly nyáron Filepp Gizella az öreget Galabócsra hívta és ott többször perelt vele. Szeptember 13-án vendégek jöttek Losoncra. Battikné a kertben sétált a három urral. Az ebédnél pezsgöztek. Mikor az öreg urat — mondotta a tanu — ebéd után felkísértük, Battikné odaszólt hozzám:

— Jól bepezsgözött az öreg!

Elmondja még a tanu, hogy mikor ő megkérdezte az öreg urat, hogy igaz-e, hogy vagyonát Battiknéra akarja hagyni, Gelléri méltatlankodva mondotta:

— Mit gondolsz! Hisz én már eloget adtam nekik! Egy krajcárt sem fogok neki hagyni.

Drechsler Annát szembesítették Battiknéval, aki határozottan tagadja, amit a tanu vallott. Tanu ezután elmondotta, hogy április 15-én a Baross-téren találkozott Battiknéval, aki ráakarta venni, hogy mellette valljon és hivatkozott arra, hogy az új végrendelet 25000 koronát ad neki. A bíróság ezután a tanut megesketi, majd a tárgyalás folytatását délután 5 órára halasztja.

Délután öt órakor folytatták a tárgyalást, melyet jelentéktelen tanuvallomások után holnapra halasztották.

Milliomos a menházban.

Történet Spitzer Ignácról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Spitzer Ignác halálával garmadaszámra teremnek azok a történetek, amelyek arra vonatkoznak, hogyan fogamzott meg a jóléki milliomos elméjében a jótékony intézmények alapításának gondolata. Ezek közül legérdekesebb az, amely a zsidó menház alapításáról szól.

A kellő megérthetés végett előre kell bocsátani, hogy Spitzer Ignácnak régen az a különös rögeszméje támadt, hogy ő elveszti a vagyonát élete alkonyán és mint nagyon szegény ember hal meg.

— Nekem az a sejtésem, — mondta némelyik bizalmasának — hogy öregkoromra koplalni fogok.

Ezt csak tréfás hangon mondogatta, de azért látszott rajta, hogy komolyan gondolja. Azt mondják, azért is élt olyan takarékosan.

Egy alkalommal Nemess Zsigmond dr., az aradi zsidó hitközség elnöke azzal jött haza Budapestről, hogy látogatást tett a zsidó menházban.

— Ki alapította azt? — kérdezte Spitzer Ignác, aki szintén abban a társaságban volt, amelynek Nemess dr. tapasztalatairól beszámolt.

— Azt Weisz Adolf alapította, — mondta Nemess. — Ez egy csodálatos hely. A bejáratnál márvány táblán díszlik az alapító neve. Amikor a kalauzom a mesés kényelemmel berendezett menház minden részét megmutogatta, távozás előtt ezt mondta:

— Most pedig megmutatom önnek a menház alapítóját: Weisz Adolfot.

— Hát az is itt lakik?

— Igen, egy év óta, amióta három milliónyi vagyonát a börzén elvesztette.

Ezzel az udvar hátsó részében egy padon üldögélő ősz emberre mutatott.

— Az Weisz Adolf.

Amikor Spitzer a csodálatos, de igaz történet végét hallotta, halott-halvány lett és szótlannul bámult maga elé . . .

. . . És néhány nap múlva magához kérette Nemess drt, akinek ezt mondta:

— Elnök ur, szeretném, ha az aradi hitközség az én pénzemen olyan menedékházat építtetne, amilyent ön Pesten látott.

Beszélgetés Ludvigh Gyulával.

Ki lesz az utódja?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 25.

Az utóbbi hetekben az államvasutak elnökgazgatóságával kapcsolatban igen sok név került kombinációba. Ludvigh Gyula elnökgazgató helyére — aki már négy évvel ezelőtt benyújtotta lemondását, melyet a miniszterium még mindig függőben tart — némelyek Kossuth Lajos Tódort, mások Batthyány Tivadar grófot jelölték és voltak olyanok is, akik aktív államtitkárokat emlegettek. Az igazgatóválságról az Aradi Közlöny munkatársa megkérdezte magát Ludvigh Gyulát, aki a következőket mondotta:

— Lemondásom ügyében még mindig várom a miniszterium döntését, amely remélhetőleg hamar be fog következni. En az állásomat mielőbb feltétlenül át akarom adni valakinek. Utódomra nézve mindaddig nem nyilatkozhatom, amíg a miniszterium véleményemet ebben a dologban meg nem kérdezte. Amnyit azonban mondhatok, hogy Kossuth Lajos Tódor, aki nekem személyes, jó barátom, egyáltalában nem szándékozik elnökigazgató lenni és az állást, még ha fel is kínálnák neki, akkor sem fogadná el. Batthyány Tivadar grófot, mint komoly jelöltet emlegetik. De szerintem az államvasutak elnökgazgatója, csak szakember lehet, aki a magyar vasutak ügyét teljesen ismeri és azokkal hosszú esztendőkön át foglalkozott. Lehet valaki bármilyen buzgó és jó politikus, ha nem szakember, akkor ezt az állást be nem töltheti. Majd ha a miniszterium kikéri a véleményemet, akkor utódomra nézve ugyanis fogok előterjesztéseket tenni.

Ezután a budapesti pályaudvarok kiépítéséről és az államvasutak zilált forgalmi viszonyairól a következőket mondta az elnökigazgató:

— A pályaudvarok kitelepítése már életkérdéssé vált a fővárosra nézve. A mostani viszonyok megakadályozzák a főváros belső forgalmát. A pályaudvarok szűk volta az oka minden forgalmi akadálynak, vonatkésésnek és vasuti balesetnek. A kitelepítés és az új központi pályaudvar létesítése már tízéves kérdés, amelynek megoldásával, bármennyire is sürgetem, a pénzügyminiszterium még mindig késik. Ennek oka vagy a megfelelő pénz hiánya, vagy pedig az, hogy

még most sem tartják odafele sűrűsönek a pályaudvarok kérését.

Az államvasutak elnökgazgatója tehát valószínűleg az államvasut jelenlegi igazgatói sorából fog kikerülni.

HIREK.

Sikkasztó képviselőházi tisztviselő.

— Hírvatalvesztésre ítélték. —

Fővárosi tudósítómától.

Arad, május 25.

A képviselőház fegyelmi tanácsa — mint fővárosi tudósítónk jelenti — ma délelőtti ülést tartott Papp István gazdasági hivatali irodatiszt fegyelmi ügyében. Papp tudvalevőleg a képviselőház személynök-utcai házának bérét, mintegy 7829 koronát, elsikkasztotta. Ezt a pénzt nem ő, hanem Kisszilik Géza, a képviselőház gazdasági hivatali főnöke kezelte, azonban ennek szabadságideje alatt Papp volt megbízva a pénz felvételével.

A fegyelmi tanács ma Jusch Gyula házelnök elnöklésével tárgyalta ezt az ügyet. A bíróságnak tagjai voltak: Navay Lajos, Leszka Gyula és jegyzője Hammersberg László. Hosszabb tárgyalás után a tanács Kisszilik Géza gazdasági főnököt írásbeli feddésre, Lugosy Endre számellenőrt hivatali mulasztás miatt 100 korona pénzbüntetésre, Papp Istvánt pedig igónynélküli elbocsátásra ítélte. Tekintettel pedig arra, hogy Papp cselekménye közönséges deliktumot képez, a fegyelmi tanács áttette az iratokat a bírósághoz, a büntetőjogi eljárás megindítása végett.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 26-án az időjárás: meleg, elvélve, csapadék, zivatarok.

— Nagy alapítványok. Napunk mai számában a Spitzer-alapítványok alkalmából tárcacikkben emlékeztünk meg az utóbbi évtizedek nagyobb jótékony alapítványairól. Nyomdahiába következtében a tárca utolsó passzusaiából kimaradt Andrányi Károly neve. Andrányi tudvalevőleg a mult esztendőben kétszáz ezer koronás alapítványt tett az aradi gyermekotthon számára, amelyet nemcsakára átadnak fontos, nagy jelentőségű hivatásának, hogy időtlen időig hirdesse nagylelkű alapítója nevét.

— Frank Libor azredtulajdonos. Bécsből jelentik: A király közelébe ki fogja nevezni a 16., 35., 70., 83., 102. gyalogezredek-, továbbá a 14. huszárezred-, a 13. ulánus ezred-, valamint a 13. és 14. tüzérezredek új tulajdonosait. Valószínű, hogy az új ezredtulajdonosok közt a következők lesznek: Winzer báró lovassági tábornok, Potiorek tábornokszernagy, Frank Libor tábornok, temesvári hadtestparancsnok, Versbach hadtestparancsnok és Konrad vezérkari főnök.

— Apponyi gróf arcképe a városház dísztermében. Az aradi állami tanítók és tanítónők megfestették Balla Frigyes festőművésszel Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter arcképét. Ma átiratilag arról értesítették Varjassy Lajos polgármestert, hogy a képet Arad városának ajándékozzák közgyűlési termében leendő elhelyezés feltétele mellett. A polgármester köszönettel fogadta az ajándékot és intézkedett, hogy a képet a közgyűlési terem megfelelő helyén elhelyezzék.

TANÜGY.

(—) Aradi diákok a Tátrában. Az aradi polgári fiúiskola ötven tanulója Almási T. Pál igazgató és 5 tanár kíséretében tegnap este utazott el egy heti kirándulásra, amely alkalommal felkeresik Kassát, Poprádfelkát, Tátrafüredet, Csorbát, Tátralomnicot, Barlangligetet, a dobsinai jégbarlangot, a strenei völgyet, a diósgyőri vasműveket. Ha tekintetbe vesszük a sok látnivalón kívül azt is, hogy a csekély 30 korona részvételi díjon (melyben ételmezés és lakás is befoglaltatik) kívül 5 tanuló ingyen megy, igazán olesónak nevezhetni a tanulságos kirándulást.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, május 25

A májusi eső, amire gazdáink olyannyira vártak, megjött, azonban igen rövid ideig tartott és egy kis jég is esett egyidejűleg. Bár a vetésekre a espadék így is üdvös volt, kívánatos lett volna, hogy kiadósabb legyen. Így hatása csak gyengén mutatkozott.

A gabonaüzlet irányzata szilárd. A mezőgazdasági állapotról továbbra is jobbadára kedvezőtlen hangu nyilatkozatokat hallani.

A mai piacon gyenge hozatal volt. Összesen alig 500 métermázsa gabona került eladásra.

Névleges árak:

A mai piacon elkelt:

— mm. buza	14.80—15.—
— mm. tengeri	7.10—7.20
Rozs	9.80—9.90
Zab	8.20—8.30
Árpa	8.00—8.10

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 25.

Amerika 2 és ¼-el magasabb. Vételkedv. kínálat gyenge. Elkelt: 3 ezer métermázsa 10 fillérrel magasabb árakon.

As árak 50 kilónként számítva:

	Deli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri májusra	7.90—7.91	7.89—7.90
Buza 1909 októberre	13.20—13.21	13.29—13.30
Rozs októberre ...	10.23—10.24	10.29—10.30
Zab októberre ...	7.73—7.74	7.71—7.82

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ...	639.50
Magyar hitelrészvény ...	750.75

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 25. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillér; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillér.

lérig: fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 144—146 fillérig; fiatal közép páronként 240—280 kilogrammig terjedő súlyban 145—146 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 145—146 fillérig.

Sertéslétszám: május hó 21. napján volt készlet 26.120 darab, május 22. napján felhajtott 1128 darab, május 23. napján elszállított 446 darab, május 24. napjára maradt készletben 26.802 darab.

A hízott sertés üzlet irányzata: csendes.

Szivarka hüvelyek nagy választékban.

IDEGENEK ARADON.

— Május 25. —

Fehér Kereszt szálloda. May Samu utazó Budapest. — Mayer Rihárd hivatalnok Arad. — Pudler Sándor utazó Budapest. — Wesseli Oszkár utazó Budapest. — Schlatter Miklós utazó Bécs. — Hönig Ottó utazó Budapest. — Klein Lázár utazó Budapest. — Huber Fáni magánzó Bégászentgyörgy. — Kerekes Samu kereskedő Budapest. — Rappaport J. H. kereskedő Budapest. — Sterk Arnold utazó Budapest. — Kovách Károly dr.-né és huga Tomesvár. Weisz Sándor utazó Budapest.

Központi szálloda. Schwarz Miklós utazó Békéscsaba. — Lederer Béla utazó Budapest. — Kertész Vilmos utazó Budapest. — Bocu Szevér lapszerkesztő Arad. — Nádaí Jenő dr. ügyvéd-jelölt Budapest. — Müller Miksa utazó Budapest. — Gusztáv Adolf utazó Budapest. — Holländer Miksa kereskedő Csermő. — Bartók Vilmos utazó Szeged. — Radó Ede utazó Budapest.

Vass szálloda. Hollósi Ferenc magánzó Piski. — Spanyol Ferenc hivatalnok Boroshebes. — Sebes Béla kereskedő Temesvár. — Kempl György tanár Ujvidék. — Aven Gyula tanár Ujvidék. — Szabó Antal tanár Lugos. — Wolf Zsigmond földbirtokos Dauc. — Zsiga János gépész Dauc. — Grünau Poldi színész Budapest. — Váradi Izsó színész Budapest.

Pannónia szálloda. Fenyves Jakab utazó Nagyvárád. — Fekete Sándor földbirtokos Apáti. — Anyos Géza tisztviselő Otvenes. — Hermann Bernát kereskedő Repszeg. — Putics Sándor Nagyhalomány. — Engel Károly utazó Győr.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Nagy sport musor.

Müsor 1909 május 26-án, szerda:

1. Főúri po-ólaték
2. Kacsavadászat a velencei tavon.
3. Turisták.
4. Zergevadászat.
5. Navy automobilverseny.
6. Liverpooli akadályverseny 1909-ben.
7. Zoppelin gróf felszállása.
8. Katona sportok Svédországban.
9. Kepek a budapesti jégpályáról.
10. Téli sportok a Tátrában.
11. Japán akrobaták.

Előadások délután 6, fél 8, és 9 órakor.

NYILTTÉR.*

zel gyomor, vesese, hólyag és bélbántalmaknál valamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

KAPHATÓ: Nagy Farkas és Fajér Gyula cégeknél Aradon.

5941

Salacz-utca 3.

bor, sörcsarnok és étterem

május 16-án

megnyílik.

Egy jókarban levő jégszekrény azonnal megvétetik.

1 ebéd 4 tál étel 30 kr.

Abonnensek felvétetnek. 1991

Színház-épület.

Remek színű szövetek érkeztek.

Minden szövethez illő diszek és kellékek legnagyobb választékban. Mosó és gyapju delainek 100 mintában raktáron, versenyen kívüli árakban. — Napernyők, keztyűk, övek, rüche, csipkék, szallagok, olcsóbb, mint bárhol. — Figyelmes kiszolgálás.

HOFFMANN SÁNDOR, ARAD

Színház-épület.

701

Egy jó házból való tanulót is keresek.

Színház-épület.

Feltűnő ujdonság!

DELICEMinden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhát.
211**SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUVELY.**Engelhardt-féle
Chassalla Sandalok
hölgyek, urak és gyermekek
részére 2095
tennis czipők
kizárólagosan
Weinberger János cipő áruházában
kaphatók.

Bolthelyiségek

bérbeadása!

A Boros Béni-tér II. számú ház

1908 átalakítása következtében

folyó évi augusztus hó 1-től kezdve

bolthelyiségek

bérbeadatnak.A bérfeltételek, ugymint a tervek betekint-
hetők az Ujaradi uradalmi sörfőraktárban
Arad, Boros Béni-tér 23. szám alatt.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-téle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ara egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

Láb és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik, ha az izzadó részeket „Peppo“-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskáknak még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. — Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depilator“. E csodáhatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ara utasítással együtt 1 korona. 191

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi ovszer a „NITER“, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél: gyógyszer-tárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

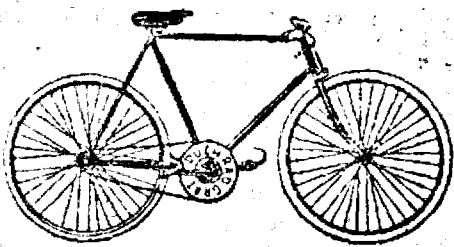
Hajós Árpád

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítő

1202

Boros Béni-tér I. sz. — Telefon sz. 370.

Dus választék Helikal-Premier, Puch és Merkor kerékpárokban. Eredeti Viktoria Central-Bobbin varógépekben és Singer karikahajós gépek.

Olcsó árak, kedvező fizetési feltételek.

Pontos kiszolgálás, szakszerű javító műhely.

Junius Lén

életbe lép az új bortörvény!

Bornylvántartási

könyvek

füzetek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papiros, írószer és üzleti könyv raktárban

Arad, Szabadság-tér I. telefon 308. sz. 847

Park vendéglő!

Ujjonnan berendezett utcai terrasszal bíró találkozási hely. Jó borok, kitűnő sör és izletes magyar konyha!

Házi-koszt bérletre.

Erzsébet-körut

az igazságügyi palotával szemben. 2022

Allandó gyors és gépirási tanfolyam

Uj kurzus négy óra terjedőleg. Megnyitlik Junius Lén kiváló tanerő vezetése mellett. Beiratkozás naponta!

Mindennemű gépirási és kőszorosítási munka elvállalása! Nagy írógépkellék-raktár a legjobb minőségben. — Író- és számológép javító műhely. 2081

ZIFFER és MOLNÁR

összes írógép műszaki intézete.

ARAD, Szabadságtér 16. szám.

Domány-palota.

Telefon 513.

Figyelem!

Hol lehet jól, olcsón izletes kóser ételeket élvezni?

1893

Egyedül s kizárólag csak

Hunyadi-utca 1. szám alatt,

hol minden időben friss és jó ételek és italok állnak a nagyközönség rendelkezésére. — Ugyanott méltányos áron minden időre abbonement házhoz és házon kívülre elfogadtatnak.

Kristály tisztaság!**Zóna reggei 20 fillér.****Figyelmes kiszolgálás!**Szives pártfogásért esedezik **Immerdauer Lipót**, vendéglő tulajdonos.

APRO HIRDETÉSEK.

Fényképeszteli cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképeszteli lencsék bármely minőségben, s az összes fényképeszteli kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképeszteli cikkek gyári raktára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánatra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Vizsgalpok

Iegolcsóbb árban kaphatók Kerpel Izsó könyv-, papir és zeneműkereskedésében, Aradon. Ugyan-e cég vesz legmagasabb árakon egész könyvtárakat. Irodai cikkek névjegyek és nyomtatványok legelőnyösebb beszerzési forrása. 262

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 2104

Lampion

Confetti, világposta levelezőlap legolcsóbban beszerezhető Ingusz I. és fia könyvkereskedésében Arad, főútlelet Andrassy-tér 16, fióküzlet Weitzer János-utca. Városi és megyei telefon 517. 173

Jókarban levő

nagyobb formájú használt jég szekrény megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 2128

Intelligens fiatal ember

teljes ellátást kaphat Deák Ferenc-utca 7. I. em. 3. ajtó. Ugyanott jó házi koszt kapható. 2151

Használt épületfa

kitűnő minőségű jutányosan eladó Hajó-utca 11. sz. 1983

4—5 szobából

és mellékhelyiségekből álló lakást keresek augusztus 1-re. Cím a kiadóhivatalban. 2105

Gyakorlott írnok

vagy ügyvédjelölt, ki románul tökéletesen tud, alkalmazást kaphat dr. Mérő Samu borosjenői ügyvédnél. 2148

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

2885—1909. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat

A világosi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az arad-hegyaljai takarékpénztár r. t. és dr. Kertész Miksa végrehajtóknak Tudur Mojsze végrehajtást szenvedő ellen 600 kor., 240 kor., 485 kor. és 50 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, az aradi kir. törvényszék illetve a világosi kir. járásbírósa területén levő Kovaszincz községben fekvő és a kovaszinczi 481 sz. tkvben A. I. sor. 788—89. hrsz. beltelkes házra 1929 kor. mint ezennel megállapított kikiáltási árban és hogy a fentebb megjelölt ingatlan 1909. évi július hó 26. napján d. e. 9 órakor Kovaszincz községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ -án alul eladni nem fog.Arverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10% -át, bánatpénzül készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át kell szolgáltatni, az árverési vevő tartozik nyomon a bánatpénzt a vételár 10% -ig kiegészíteni.

Világos, 1909. május hó 6-án kir. járásbírósa tkvi hatóság.

2173

Povolni.

kir. járásbíró.

Ké évi jótállás!

152 Arca tucatonként 4, 6, 8, 10 korona.

Az elárúsító helyek kimutatását, árjegyzéket és eredeti propagandá reklámot ingyen küld az OLLA gummióvszár Wien 11, 124. Praterstrasse No. 57

Értesítés.

Van szerencsém a tisztelt közönséget értesíteni, hogy Arad, József főherceg-uton az ev. templommal szemben dusan felszerelt

fiók sirkőraktárt

nyitottam, ahol is mindennemű granit, syenit, labrador és márvány sirkővekben

legnagyobb választékot tartok raktáron.

Kitűnő tisztelettel **Menrath József,**

Főüzlet: Boros Béni-tér 4. kőfaragó mester. 1847

Magyar forrás. Húgyhajtó és Húgysavoldó Magyar forrás.

Szultán-forrás.

Nagyon kellemes, tiszta izü, szénsavban gazdag, dus Lithion és hór-tartalmu ásványviz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható cukor-, csuszobajok, vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására. 1726

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat

Kütfeladás és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, IV., Ferencz József-raktár 22 — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74. Telefon Budapesten: 111—93.

Kapható mindenütt.

Veszek és eladok

uraságoktól keveset használt férfi ruhákat, butorokat, kályhákat, ócska vasat, rezet, fém-árakat s fürdőkádakat.

Állandóan kapható

nálam alig használt, elegáns kredenc, feiler, ebédő és hálószoba berendezés.

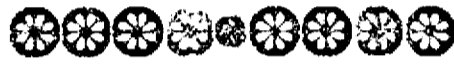
Kívánatra házhoz is megyek.

Herzfeld Gyula

Asztalos Sándor-utca (Izr. templom-épület.) 1718

Telefon 348. szám.

Ugyanott kaphatók nagy mennyiségben kertiszékek és 1 jég szekrény.

Városi és megyei telefon 250. sz.

Költözők figyelmébe!

Éliás Lipót fia butorszállító cég szakavatott emberek alkalmazása és teljes jótállás mellett elvállal mindenféle költöztetéseket helyben és vidékre, nyitott és belül kárpított 6, 8, és 10 méter hosszúságú zárt butorszállító kocsival. 1805

Tisztelettel

ÉLIÁS LIPÓT FIA

butorszállító

Arad, Petőfi-utca 4. sz.

Pártoljuk a hazai ipart!

Megnyit

a temesvári ernyőgyár fiókja. Uj nap és esernyő gyári raktár. Arad, Andrassy-tér 20. szám alatt (Központi szálló mellett)

Üzletemben a legdivatosabb ernyőújdonságok gyári áron kaphatók. Elfogadok javításokat és áthuzásokat is saját műhelyemben, iegolcsóbb árak mellett. — Ugyanintén ajánlom az uri hölgyközönség szives figyelmébe dusan felszerelt francia fűzőkülönlegességeimet, mit állandóan dusan raktáron tartok. Szives pártfogás kér 1915

Kitűnő tisztelettel

Merkler Soma.